HUGO PRATT

Corto Maltese

BALADA MĂRII SĂRATE

Traducere de MIRCEA MIHĂIEȘ

CARTEA CU PITICI

PREFAȚĂ

Din chiar primul text în care apare figura lui Corto Maltese, timbrul lui Hugo Pratt este cel al capodoperei „Balada mării sărate" nu este doar una dintre cele mai enigmatic-melancolice istorii ale ciclului, ci și poemul pe care Pratt îl închină acestei întinderi de mare și de lacrimi care este Pacificul. Din acest Pacific ciudat, neguros și fără de margini se naște Corto Insuși: îl descoperim răstignit pe o plută, rătăcind în derivă, ca un semizeu ce-și așteaptă ceasul reînvierii. Pe jumătate marinar, pe jumătate poet, Corto este materie din materia oceanului, trup din trupul acestui monstru lichid ce se joacă cu destinele umane plasate pe pânza sa infinită.

Unică este, în cazul prozei grafice a lui Hugo Pratt, relația pe care aceasta o întreține cu tradiția culturală. Pratt propune prin balada sa o artă ce are subtilitatea și complexitatea literaturii.

Corto Maltese, piratul și romanticul, este un personaj ce evocă naturile ciudate și tulburi din paginile lui Joseph Conrad sau Robert Louis Stevenson. Dialogurile lui Pratt trimit la o linie cinematografică: ele posedă vigoarea și cinismul dezabuzat al marilor pelicule în care strălucesc personajele lui Dashiell Hammett sau Raymond Chandler. Amestecul de visare și de cruzime, de evadare și de luciditate, iată amprenta de geniu a narațiunii lui Pratt.

Îi este dat lui Corto, în marginile acestui ocean Pacific, să-l (re)întâlnească pe cel cu care va împărți atâtea momente ciudate și exaltate ale vieții sale de aventurier — crud și imprevizibil, Rasputin, dezertorul rus, ridică asasinatul la rangul unei arte. Hedonist și estet, mereu în căutarea victimelor sale, Rasputin este acel Vergiliu ce îl conduce pe Corto pe cele mai întortochiate căi ale destinului. Pacificul lui Corto și al lui Rasputin este Pacificul Marelui Război, al vremurilor în care Imperiul German se prăbușește, iar din ruinele lui se naște o nouă lume.

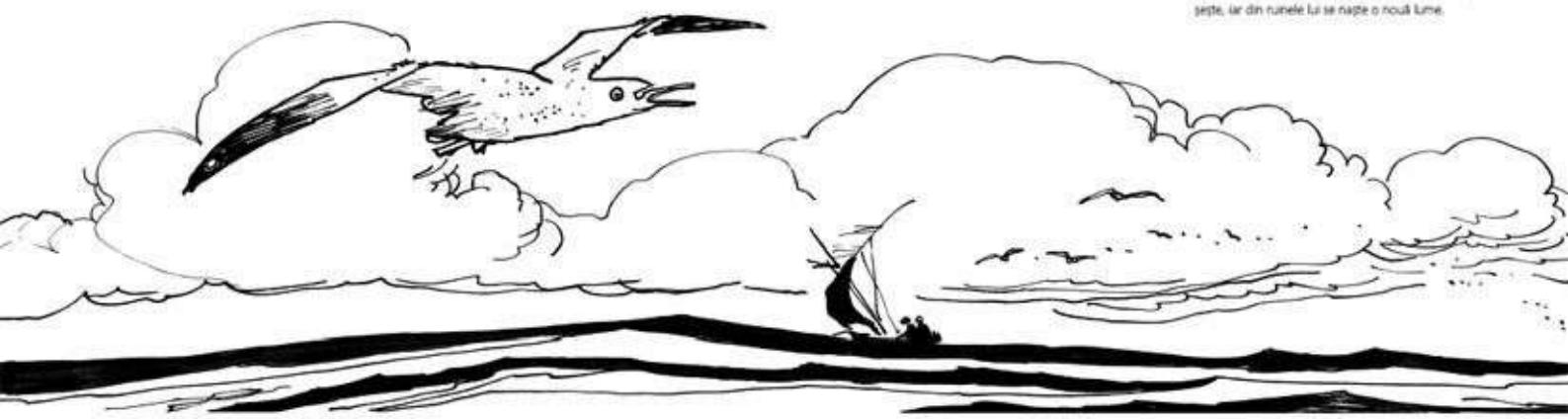

BALADA MĂRII SĂRATE

În Pacific, Primul Război Mondial înseamnă voiajul între insule. Înseamnă corsari germani trimiși să lupte împotriva Aliaților. Înseamnă moartea și melancolia ce se strecoară în viața fiecăruia dintre personaje.

Călătoria lui Corto nu ar fi aceeași fără umbra pe care o întinde asupra sa „Călugărul" învelit în misterul său ca într-o pelerină de templier. Domnind peste Insula Escondida, complice al corsarilor germani, ros de dorul iubirii și ars de fierul roșu byronian al nemuririi, „Călugărul" este emblema acestui timp al Încercărilor. Un outcast ce visează la lumea lăsată în urmă, „Călugărul" îți ascultă vocile eului său sondat. Este o inimă care îl așteaptă pe Corto spre a-și spune taina, o taină care arde și desfigurează ca o literă-stacojie. Prin acest „Călugăr", Pacificul lui Corto se întâlnește cu acel continent de umbre și de trădări al goticului englez. Iubirea se transformă în ură, ura se transformă în vitalitatea ce îi dă „Călugărului" pasiunea sa infernală.

În Pacificul străbătut de pirați, Corto îți joacă rolul său ambiguu de cavaler al cauzelor pierdute. Cei doi adolescenți pe care îi ocrotește, Cain și Pandora Groovesnore, sunt ființele pe care oceanul le primește spre a le îndruma pe cărările viitorului.

Nimic nu este ceea ce pare în acest spectacol de valuri, iar ambiguitatea este una dintre resursele de care arta lui Pratt se servește în cel mai înalt grad. Atrasă de Corto, Pandora va sfârși prin a-l alege, tragic, pe locotenentul de marină german Šlutter — o dragoste arsă de război, o dragoste care se încheie cu imaginea plutonului de execuție și a morții destinate unui ofițer robit datorei și condamnat de superiori să la o cameră de pirat. Ca în mai toate textele lui Pratt, războiul înseamnă această teribilă încercare absurdă. Paginile lui Pratt refuză eroismul de mucava și certitudinile. Moartea este capătul de linie al celor care visează la glorie și noblețe.

Cântec dedicat lui Corto și celor care nu îți pot găsi niciodată liniștea, „Balada" lui Pratt te urmărește cu tonurile ei de melancolie visătoare. Odată închisă cartea, de dincolo de ea răsună vuietul mării și se simte aroma depărtărilor. Visul este dus mai departe, pe pluta pacifică a lui Corto Maltese.

IOAN STANOMIR

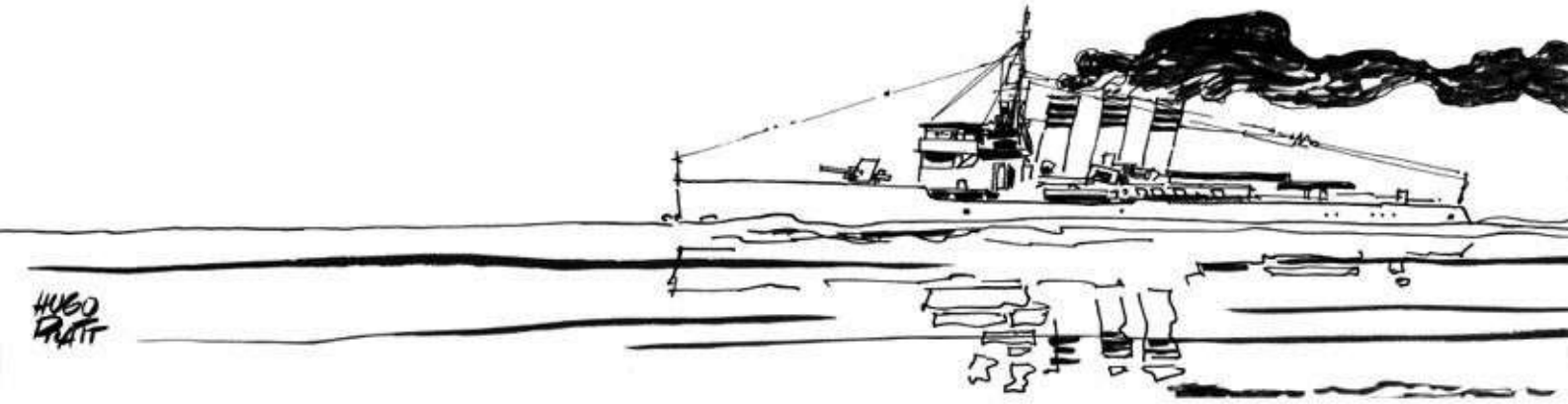

Dragă prietene,

Te anunț prin această scrisoare că l-am încredințat domnului Pratt manuscrisele lui Caio Scoovenaere, unchiul meu, precum și jurnalul de bord al căpitanului de vas Zlotter și două hărți marine care l-au aparținut căpitanului Galland. E tot ce am putut găsi printre hârtiile vechi și cărțile tatălui meu, în afara unei scrisori a verișoarei unchiului meu, Pandora Scoovenaere, pe care am vrut s-o păstrez. Scrisoarea s-ar fi ceva multă importanță pentru povestea pe care vrei s-o publicați. Deși pentru mine are doar o valoare sentimentală, transcrie câteva din ea ar mai putea interesa. Iată-l:

«... dacă-i vezi pe Caio, amintește-i să nu uite să-mi trimită scrisorile pe care le așteptă. Spune-i că cei mici sunt bine și că Pamela îl pomenește necontenit. Și nouă ne merge bine, dar am avut o nenorocire în familie. A murit unchiul Taiao. A lăsat un cuanu gol. Dar este mai multe griji mi le fac pentru unchiul Corto. Se înțelegeau de minune și erau nedespărțiți. Acum, când îl văd pe unchiul Corto apărându-se singur în grădină, cu privirea ațintită îndreptată spre mare, mi se strânge inima. Copiii încearcă să-i țină de urât. Dar el abia dacă bagă lutul în seamă. Caio ar trebui să vină aici pentru câteva zile. La noi a sosit primăvara și grădina e deja plină de flori...»

Este a. Restul scrisorii nu ne privește. De hârtie sunt câteva ceea, cred că de lacrimi. Se spune că ultimul pirat a fost Lafitte, dar nu este adevărat. Ultimul pirat este Chingkral. Spun oamenii Amarace sunt sigur că rândele lui nu s-au bucurat, ceea ce ar putea surprinde dat fiind că era deja bătrân atunci când l-a întâlnit Caio Scoovenaere, în 1914, undeva în Pacificul de Sud. L-am întâlnit, de asemenea, Corto Maltese, adevăratul marinar, căpitanul Rasputin, un asasin nefericit, locotenentul de marină Zlotter, care a fost un om necumpănut, prietenul lui Amari, Taiao, și, în sfârșit, Teremia, care ar fi putut să fie totul, dar a ales să nu fie nimic.

Acestea au fost pasajele cele mai importante care au jucat un rol decisiv în viața lui. Cred că atunci când a fost mic, avea un temperament agresiv și este mai degrabă lucru și lăbii. Cred că l-au transformat schimbarea lui Corto Maltese și locuințele lui Teremia, și nu amândouă la care îi e supus verișoara lui, Pandora, Dumnezeu e-o binecuvântase.

Această e o istorie adevărată și n-aș fi câștigat-o accidentă publică dacă domnul Pratt n-ar fi insistat să povestească toate acestea locuri. Acum, îmi trebuie scrisoarea, și nu uita că te aștepți aici mereu.

Al dumitale, H. Chingan Carrenda
16/6/1965 Vina del Mar (Chile)

MELANEZIA
ARHIPELAGUL BISMARCK
NOUA POMERANIE
MAREA SOLOMON

CHEMATUL PE DOMNUL MALTESE.

M-AȚI CHEMAT, DOMNULE SLUTTER?
DA, DOMNULE CONTO MALTESE. E O CHESTIUNE USOR DELICATĂ. CUNOȘTEȚI BINE LEGEA DE LA BORDUL VASELOR DE RĂZBOI, NU? ASA?

E VORBA DE TÂNĂRA FATĂ. AȘ VREA SĂ-I SPUNEȚI DOMNULUI RASPUTIN Ș-O LASE ÎN PACE.
CREDEȚI CĂ DA...

UN MOMENT, VĂ ROG. CREDEȚI CĂ SUNTEȚI MAJOR, DOMNULE SLUTTER, ȘI PUTEȚI SĂ I-O SPUNEȚI ȘI SINGURE.
DA, STIU, TOTUȘI...

VOIAM SĂ EVIT UN INCIDENT. DAR CUM DE CĂLATORIȚI SUPRELUNA CU AGENȚII DOI TINERI?

AȘ VREA CĂ VREȚI SĂ TRANZITAȚI LUCRURILE. FIȚI AȘ SAU ÎNTREBĂ PERSONAL CINE SUNT.
NU MI PLACE TONUL CU CARE MI VORBIȚI, DOMNULE SLUTTER.

OH, NU E NICI UN MISTER, DOMNULE SLUTTER. FATA ȘI BĂIATUL SUNT MOȘTENITORI UNEI BANCI ELVEȚIENE ȘI AI UNEI COMPANII DE NAVIGAȚIE ANGLO-AMERICANE. I-AM GĂSIT ÎN DERIVĂ ÎNTR-O BARCĂ DE SALVARE. I-AM LUAT DE-ACOLO. ASTA E.
DOAR ATÂTT MI SE PARE PREA SIMPLU, DOMNULE CONTO MALTESE. ÎN ORICE CAZ, MULȚUMESC PENTRU INFORMAȚII ȘI... BUNĂ SEARA!

ACUM, NE ÎNDEPĂRTĂM CU FIECARE CLIPĂ DE ORICE POSIBILITATE DE A FUGI. CÂND ȘI CUM SE VA SFÂRȘI POVESTEA ASTA?
PENTRU MOMENT, SUNTEM PE MÂNI BUNE, ȘI ASTA E IMPORTANT.

ACEST LOCOTENENT SLUTTER PARE DE TREABĂ. CHIAR DACĂ E BERMAN, CU EL, SUNTEM ÎN SIGURANȚĂ.
EU MĂ ÎNDOIESC CĂ DE OBICEI E UN OFIȚER CARE SE PREGĂTEȘTE DE RĂZBOI.

BUNĂ SEARA, COMANDANTE. CARU-FAPT DATORĂM PLĂCEREA VIZITEI DUMNEAVOASTRĂ?
SCUZAȚI-MĂ, DAR AȘ AVEA NIȘTE ÎNTREBĂRI PENTRU DUMNEAVOASTRĂ. SPER SĂ NU VĂ DERANJEZ PREA TARE. ȘTIU CĂ SUNTEȚI ENGLEZ.

EU SUNT ENGLEZ. DAR PANDORA E CETĂȚEAN AMERICAN...
DA, ÎNȚELES. DAR DE CE N-AȚI ÎNCERCAT SĂ VENIȚI LA NOI, CÂND AȚI FOST PE KAISERIN FLUSS?

ERAȚI CUMVA PRIZONIERI?

TORPILORUL CĂLUĂRĂULUI ESCORTĂ SUBMARINUL LOCOTENENTULUI SLUTTER ÎNTR-O LARGĂ ÎN INTERIORUL INSULEI ESCONDIDA.
HEI, VOI DE DIN SUBMARIN, PREGĂTIȚI-VĂ, AU SĂ VINĂ SĂ VĂ IA BAGHETELE CU PRĂZILE LOR!
AM ÎNȚELES, CAPITANE!

ÎNTR-ADEVĂR, ÎN SCURTĂ VREME, CANOELE AJUNG LÂNGĂ SUBMARIN.
TE RUGĂM TAPAO PUȚI! ASTEA SUNTEȚI TOȚI ȘI LOCOTENENTULUI RUPERT! GRĂBIȚI-VĂ!

AU SĂ NE EMBARCE CURÂND, DV. UNDE MERGEȚI, DLE SLUTTER?
AM SĂ VĂ URMEZ MEDIAT DUPĂ CE VORBESC CU OFIȚERII MEI. CE SE ÎNTÂMPLĂ, PANDORA?

SUNTEȚI SINGURA PERSOANĂ CUMINTE CARE PRINTRE ACEȘTI PIRAȚI, IAR ACUM NE PARĂSIȚI.

NU-I ADEVĂRAT, NU AM SĂ VĂ PARĂ. REȘIC NEGODIATĂ. VREAU SĂ VĂ SPUN CĂ...
HM... PIROSA E PREGĂTITĂ, PANDORA. CAIN A COBORÂT DEJA.

FRUMOASĂ PATĂ, NU-I ASTA? FĂCAT CĂ SUNTEM PUȚIN CAM PREA BĂTRÂNI PENTRU A FI LUAȚI ÎN SERIOS. NU VI SE PARE?

DAR NICI NU MI-A TRECUT PRIN CAP SĂ FIU BĂGAT ÎN SEAMĂ. ȘI MAI ALES NU ÎN FELUL ÎN CARE INSINUAȚI.
A, NU? ÎNSEAMNĂ CĂ M-AM ÎNȘELAT. HADE, SLUTTER, SUNTEM AȘTEPTAȚI PE TORPILOR.

CAIN E PE CEALALTĂ PIROSĂ. ÎNCĂ PARE SUPĂRAT.

PE PONTON, MAȘINILE 3 CEȚITULUI DE TRIBO
EI TE AROM O TE ATUK. FRUMOASĂ PATĂ, NU-I ASTA?
DA, ASTA!

URCAȚI!

NU ȘTIU CE TOT ARE MAȘINA ASTA. TREBUIE REPARATĂ. VĂ CONDUC LA CASA CĂLUĂRILUI. EL O SĂ VINĂ ABIA PESTE DOUĂ ZILE.
EȘTI TOT SUPĂRAT, CAIN?
NICI N-AM FOST.

N-AVEAM DE CE.
CU ATÂT MAI BINE.

SUNT CURIOASĂ SĂ-L VAD PE ACEST FAMOS CĂLUĂRE.

ASA E CEL MAI BINE, PANDORA. ACI ESTI ÎN PRIMA MARE PERICOL. PANDORA, DU-TEI PLEACĂ ACUM!

MĂCAR ASA PANDORA NU-O SĂ CADĂ ÎN MÂINILE LUI RASPUTIN... TARAO VA ȘTI SĂ-O DUCĂ ÎNTR-UN LOC SIGUR.

ȘI ACUM, SĂ TRECEM SĂ DAU DE CORTO MALTESE ÎN CEALALTĂ PARTE A INSULEI. NU AR TREBUI SĂ FIE GREU. MAI TOȚI BĂȘTINAȘII S-AU TÂRÂT SĂRBĂ TORIND VICTORIA NAPOTRIVA JAFO. NEDOLOR.

RASPUTIN TREBUIE SĂ FIE ȘI EL CRIȚĂ.

MĂ BUCUR CĂ PANDORA NU E AICI. CORTO MALTESE ȘI CU MINE O SĂ PUTEM ACȚIONA MAI LIBERE... BIETUL CRANIO... CE RĂU A SFÂRȘIT-O...

PÂNĂ ACI, TOTUL E BINE... IATĂ CABANA ÎN CARE LOCUIA CRANIO... POATE CĂ SUNT ARME ACOLO...

SPER CĂ NU MA VĂZUT NIMENI INTRÂND...

TREBUIE SĂ FIE PE UNDEVA O PUȘCĂ... UN PISTOL...

DOMNINE! CE...

CORTO MALTESE!?!

DA, EU SUNT, CAINI CE CAUȚI AICI?
PE TINE... AM RĂMAS PENTRU TINE...

PENTRU MINE?... AH! DAR... ATUNCI, MĂ BUCUR CĂ AM UN PRIETEN!

BINE, CAIN... E UN ACT DE CURAJ PORȚE CHIAR MAI MULT. DAR SĂ LĂSĂM ASTA PENTRU MOMENT. CRANIO A MURIT, CĂLUȘARUL O DEPARTE, IAR RASPUTIN E STĂPÂNUL ESCONDIOR... IAR NOI DOI O SĂ NE DISTRĂM PE CINSTE!

BUNĂ ZIUA, CORTO MALTESE!
HEI, DAR CE FRUMOASĂ ESTI MĂ FACI SĂ MĂ GÂNDESC LA UN TANGO AL LUI AROLA PE CARE L-AM AUZIT LA CABARETUL „PARDA FLORA" DIN BUENOS AIRES.
ERA ACOLO CINEVA CARE SEMĂNA CU MINE?
NU, SI TOCMAI PENTRU CĂ NU SEMENI CU NIMENI, AS FI VRUT SĂ TE ÎNTÂLNESC MEREU... PRETUTINDENI...
N-O SĂ VIN CU DUMNEATA, CORTO MALTESE!
ȘTIU!
ADIO, PANDORA!
LA REVEDERE, CORTO MALTESE!

CORTO MALTESE, VREAU SĂ TE ROG CEVA.
SPUNE, TARAO.
AȘ VREA SĂ VIN CU VOI ȘI...
CHIAR VOIAM SĂ TE ROG, TARAO. DAR N-AM VRUT SĂ-TI PORTEZ MARA. MĂ BUCUR CĂ VII CU MINE. ESTI CEL MAI BUN NAVIGATOR PE CARE-L CUNOSC. URCĂ LA BORD.
ADIO, CARE!
CARE DE CE ADIO?
AVEM O CASĂ MARE LA CAPE COD, CU O POARTĂ MARE ÎN FAȚĂ. E UȘOR DE GĂSIT.
CORTO MALTESE, INVITAȚIA E VALABILĂ PENTRU TOȚI CEI PE CARE VREI SĂ-I ADUCI CU TINE.
LA REVEDERE, PRIETEN!... LA REVEDERE! NU MĂ UITAȚI SUNTEȚI!... SUNTEȚI CEI MAI FRUMOȘI PRIETENI DIN LUME!
ASEMENI ARIPII ALBE A ALBATROȘILOR ÎN BRIZA MONOTONĂ A PACIFICULUI, LA PEL DE RATACITOARE, VAGABONDEAZĂ, SE DEPLASEAZĂ CORABIA ADEVĂRATULUI MARINAR. ȘI, CA ȘI AZI, ÎNTR-O ZI OARECARE A ACESTUI ANUNȚĂ AL ANULUI 1915, CÂND SE SFârșește „BALADA MĂRII SARATE"...